

Posezení s Máchou v Klučově

V roce 2010 si česká kultura připomíná významné jubileum, totiž dvě stě let od narození **Karla Hynka Máchy** (16. 11. 1810), básníka, který se stal zakladatelem moderní české poezie. K tomuto výročí jsem připravila nástěnku, která visí v Jiráskově knihovně Klučov. Pro samotnou besedu **Posezení s Máchou** jsem ji nechala instalovat v sále, kde se akce v sobotu 23. 10. konala.

Co Vám mám povídat, když mi v pátek 22. října zavolala Petra Haasová, že by se do našeho sobotního odpoledne s K. H. Máchou rád zapojil i p. režisér **Jaroslav Vízner**, spadla mi čelist. K veliké radosti se okamžitě připojily obavy: Tak třeba - je náš pořad vůbec na takové výši, abychom si neutrhli spíše pořádnou ostudu?

Ze všeho nejdřív jsem šla opravit pozvánku a doplnila do ní jméno vzácného hosta. V obci už byly pozvánky vyvěšené, ale tu novou jsem rozeslala mailem a vyvěsila na web knihovny. To je úžasné - mám pozvané čtyři hosty, všichni čtyři jsou nejen velkými milovníky K. H. Máchy, ale hlavně jeho znalci a experty. Tak jen abychom si v Klučově neuřízli ostudu! Budeme mít vůbec nějaké diváky? V knihovně mi pár čtenářů sice přislíbilo, že přijdou, ale znáte to! Venku je krásné podzimní počasí, sluníčko svítí a láká to na zahradu dodělávat podzimní práce, děti zase sluníčko láká na hřiště ... No, nechám se překvapit, co jiného mi taky zbývá?

Je 23. 10. 2010 sobota ráno. Sluníčko zase svítí a láká do přírody. Ne, dnes ne, odpoledne nás čeká Mácha a musíme připravit pohoštění pro účinkující i diváky. Dopoledne jedeme do Českého Brodu pro objednané květiny a nějaké drobnosti, které jsou vždy najednou potřeba. Kamarádka Hanka se mi nabídla, že něco upeče, tahle pomoc byla víc než vítaná, a to jsem ještě netušila, že to bude plná krabice voňavých ořechových rohlíčků. Já jsem také upekla jablečný koláč, o sladkosti tedy bylo postaráno. Jenže maso je maso, prohlásil manžel a vrhnul se do kuchyně. Už ve čtvrtek maso udil, přitom dělal tlačenko a paštiku. Dnes bylo vše nádherně rozleželé, zbývalo ty dobroty úhledně rozložit na tácky, já už jsem vše jen doplnila a ozdobila nakládanou zeleninou. A už jsme ty dobroty nosili do auta. Manžel ještě vyběhl na zahradu a z několika růžiček, které nespálil noční mrazík, z břečťanu a z nádherně podzimně vybarvených listů a trav vyrobil dekoraci na stůl účinkujících. Musím ho pochválit – dekorace byla jak od floristy!

V půl čtvrté jsme seděli v sokolovně v sále provoněném vůní z masových dobrot a vanilky linoucí se z rohlíčků. Na stole čekalo občerstvení. Dnes tady nikdo hladovět určitě nebude.

V 16 hodin přijeli naši hosté - účinkující, a protože mozkové závity i čelistní panty je třeba dobře promazat, začali jsme masíčkem. Hostům chutnalo a mezi jednotlivými sousty jsme probírali Máchu. Na sladkosti také došlo - velký úspěch měly rohlíčky, za které Hanka dostala od paní Pechové knihu „Zpáteční lístek do posledního ráje Oty Pavla“.

Před 17. hodinou se začali trousit diváci, kteří dostali sladké pohoštění a k tomu limonádu, kávu, čaj, co si kdo přál.

Měla jsem radost, přišla i paní Galina Miklínová – ilustrátorka a režisérka animovaných filmů, která to vzala rovnou z Podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě (ani jsem nečekala, že naše Posezení .... stihne).

Po 17. hodině jsem přivítala diváky, představila hosty a účinkující:

paní Jaroslavu Pechovou – básnířku, spisovatelku, nakladatelku a publicistku,

paní Petru Haasovou – básnířku a spisovatelku,

pana režiséra Jaroslava Víznera,

pana Milana Richtermoce – žurnalistu a fotografa.

Přítomné dámy Jaruška a Petra věnovaly naší knihovně několik vlastních knih poezie, ale i prózu: „Povídky praštěné třicítky“ od Petry Haasové a „Zpáteční lístek do posledního ráje Oty Pavla“ od Jaroslavy Pechové se spoustou fotografií přítomného Milana Richtermoce. Ten měl krásný nápad: Když Posezení s Máchou, tak mu prostřeme! Na stůl rozprostřel ubrousek, kam postavil andělíčka z včelího vosku (zastupoval Máchu), vedle keramický zvonek z Litoměřické diecéze, potom láhev červeného vína z litoměřických sklepů a svíci. Zbývalo už jen svíci zapálit, pohár naplnit vínem a symbolicky pozvednout básníkovi číši... A mohlo to začít!

V úvodu podal p. Vízner výklad Máchova Máje. Četl pojednání o tom, že *Máj je popisem skutečné události zasazené do existující krajiny, o čemž svědčí Máchovy vlastnoruční zápisky v tzv. Výkladu Máje, kde stojí: „Pověst, tedy děj básně této..... koná se u města Hiršberg /dnes Doksy/ mezi horami, na nichž hrady Bezděz, Pernštejn, Houska a v dálce Roll k východu, západu, poledni a půlnoci ukazují.“* Nebudu teď vyprávět celý známý příběh, jen zmíním skutečnost, že p. Vízner četl Máchův výklad v původním znění staré češtiny. Ten pak doplnil vyprávěním o původu a začátcích mladého básníka.

Výkladu se zúčastnil i Milan Richtermoc a otázky kladla Petra Haasová. Před očima se mi promítaly dřívější poznatky o Máchovi, ale hosté byli experti a netroufala jsem si zasahovat. Po chvíli jsem si přece jen dodala odvahy a zeptala jsem se pana Víznera na jeho článek v Pozitivních novinách, kde psal o Máchovi v souvislosti se svátkem sv. Valentýna. Následující vysvětlení je vlastně logické: Mácha je stálým a trvalým symbolem lásky a zamilovaných, tedy nejen na 1. Máje, kdy za ním chodí milenci na Petřín. Sv. Valentýn je naopak patron zamilovaných, v tento den se obdarovávají nejen milenci, ale všichni, kteří se mají rádi, ať už je to láska mateřská, sourozenecká či přátelská. Svátek sv. Valentýna se v posledních letech ujal i v našich zemích.

Petra Haasová se snažila zapojit do diskuze diváky, především ty mladší. Děvčata se ostýchala, uculovala se a kluci ani nepípli. A přece se Petře podařilo dostat z děvčat pár slov na otázku, proč jsou tady a co se jim na Máchovi líbí? Odpověď je potěšující – i dnes se mladým líbí K. H. Máchu jako takový, čtou jeho poezii a jedna z děvčat dokonce přiznala, že sama občas tvoří.

Paní Jaroslava Pechová přednesla několik vlastních básní zasvěcených Máchovi a nechyběla ani ta z Petřína. Petra Haasová přednesla básničku ze své knihy veršů „Sonáta“. Básně byly odměněny bouřlivým potleskem a jedna z diváček, paní Alenka Š. vzpomněla na nedělní chvílky poezie v Čs. televizi, které po revoluci z obrazovek zmizely. Škoda, věříme, že by si televizní chvílka poezie našla své diváky i dnes.

Pan Richtermoc vzpomněl vydání Máje, který *Karel Hynek Mácha v dubnu 1836 vydal vlastním nákladem. Na prodeji sice něco vydělal, ale peníze okamžitě zase vydal a byl dále chudý jak kostelní myš a nevěděl, jak zaopatřit budoucí ženu a očekávané dítě ...*

Rozpoutala se diskuze, jak to bylo s penězi a s chováním K. H. Máchy k Lori a jejím rodičům, kteří ho neměli rádi. Pan Vízner četl ukázky z Máchova dopisu příteli a opět se na toto téma s panem Richtermocem doplňovali.

Připomněla jsem fakt, že neznáme přesnou fyzickou Máchovu podobu, a také jak to bylo při převážení jeho ostatků z Litoměřic do Prahy. Tehdy antropologové zkoumali Máchovu lebku a zabývali se otázkou podivné jizvy... Milan Richtermoc upřesnil, že na tuto záhadu nikdo nezná odpověď. Ač je to pouhých 200 let, nedochovala se žádná autentická podobizna a všechna Máchova vyobrazení jsou jen domněnky. Podivné je, že ani v pozůstalosti Lori, která se dožila 76 let, nezůstala žádná Máchova podobizna.

Petra Haasová si s mládeží povídala a vyzvala je k přednesu některé básně ze sbírek, které s Jaruškou přivezly. Recitace se ujala odvážná Katka, která patří mezi největší čtenáře Jiráskovy knihovny Klučov a je studentkou prvního ročníku Střední školy knižní kultury v Praze.

Naše povídání se opět vrátilo k Máchovu Máji. Režisér Jaroslav Vízner nás všechny následně pozval na divadelní představení Máje, které se bude konat na hradě Houska 17. 11. 2010, a to jak odpoledne, tak večer. Také nám vyprávěl, jak k tomuto představení došlo. „*O Máji jsme začali mluvit na workshopu v Hrubšicích. Tam se dala dohromady parta mladých hereckých adeptů ze studia Cine Jessy (pod vedením Jaroslava Víznera – moje pozn.) a postupně tuto báseň scénicky nastudovala. Viděl jsem provedení Máje na hudbu Zdeňka Zahradníka a napadlo mne ji použít. Hned na první zkoušce mi bylo jasné, že krásná, ale těžká Zahradníková hudba si cestu k ...náctiletým těžko najde, tak jsem vybral hudbu novou. Myslím, že samotnému Máchovi by se Queeni ve spojení s Májem líbili. Máchova rozervanost a jeho přemítání o smrti se k té muzice nějak hodí a tak to všechno musí v hudbě Queen někde být,*“ řekl nám pan Vízner.

Na dotaz diváků proč má k provedení Máje dojít zrovna na hradě Houska, p. Vízner doslova řekl: „*Mácha Housku dobře znal, několikrát tam doputoval a Housku také maloval. (...)* Máme v Kokořínském údolí chalupu. Na Housce vystavovala moje manželka Cathrin své obrazy, chodíme na Housku na koncerty. Majitelé hradu jsou velmi milí a přátelští. Hrad Houska má v sobě kouzlo i tajemno, o tom by se dalo dlouze vyprávět“.

Poslechli jsme si vyprávění o další Máchově zálibě, totiž hradech a cestování. Pokusila jsem se -náctiletým přiblížit knihu „Básník v báglu“ od Ivony Březinové: „*Vtipný letní příběh s patřičnou dávkou šílených dívčích nápadů, romantiky, lásky a dobrodružství o třech moderních holkách, ale i o poznání jednoho koutu krásných Čech. Vypráví o šestnáctiletých spolužačkách, které se rozhodly, že podniknou máchovské putování kokořínskými lesy přes zříceniny hradů až k Máchovu jezeru. Dívky během cesty prožívají veselé i horké chvíle, potkávají spoustu zajímavých lidí, hlavně partu studentů provozujících na hradech historický šerm. Zdá se, že tohle léto o rytíře nouze nebude...*“ Sama jsem tuto knihu přečetla jedním dechem, ač mezi ...náctileté už dávno nepatřím.

Účinkující vyprávěli poutavě a zaujali všechny posluchače, kteří se zapojovali do diskuze. Měla jsem připravený jednoduchý test o básníkovi složený z 10ti otázek. Nechyběly ani knižní odměny od přítomných autorek, (a že jich s sebou přivezly hromadu). Ručičky hodin ubíhaly a najednou bylo půl osmé. Diskutovali bychom dále, ale čas pokročil a v nejlepším se má přestat.

Pan Svoboda jménem všech diváků poděkoval účinkujícím, předal květiny hostujícím dámám a nezapomněl na poděkování Obecnímu úřadu za zajištění akce. Diváci pomalu opustili sál, ale účinkující se mnou v klidu ještě hodinku poseděli a obdivně hodnotili účast diváků v tak malé víscce. Domluvili jsme se na další spolupráci a slibují, že využijí příležitosti a tyto milé hosty velice rádi do Klučova opět pozveme.